Příkladem využití finančních prostředků z POPFK je údržba porostů na hrázích rybníků v NPR Lednické rybníky. ***Foto P. Trnka***

Program Obnova přirozených funkcí krajiny

Petr Kostečka, Bohumil Fišer

V současné době byl spuštěn nový národní dotační program *Obnova přirozených funkcí krajiny* (POPFK). Tento program je nástupcem *Programu revitalizace říčních systémů* a jeho spuštění je posledním krokem k naplnění optimalizace národních dotačních programů v ochraně přírody, která byla představena v článku *Budoucnost dotačních programů* (*Ochrana přírody* 2/2009, str. 7-10). POPFK doplňuje především evropský *Operační program Životní prostředí 2007–2013* a národní *Program péče o krajinu*.

Cílem programu je podpora opatření vyplývajících z plánů péče o zvláště chráněná území, ze souhrnu doporučených opatření pro ptačí oblasti, záchranných programů a programů péče pro zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů, a to i na pozemcích, které nejsou ve vlastnictví státu. Dále je jeho cílem podpora adaptačních opatření v krajině v souvislosti s klimatickými změnami ve vodních, v nelesních a lesních ekosystémech.

V případě realizace plánů péče, souhrnu doporučených opatření, záchranných programů a programů péče jsou žadatelem Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK) ČR nebo správy národních parků (NP) a realizace je omezena na konkrétní území. V případě

Podprogram	Maximální výše podpory		Žadatel
115 162	neomezena, pro opatření k podpoře předmětů ochrany PO a EVL 1 mil. Kč		AOPK ČR, správy NP
115 163	neomezena		AOPK ČR, správy NP
115 164	1 mil. Kč		fyzické osoby, právnické osoby, obecně prospěšné organizace, územní samosprávné celky (obce a kraje), občanská sdružení, svazky obcí, příspěvkové organizace, organizační složky státu, státní organizace a státní podniky
115 165	250 tis. Kč		
115 166	250 tis. Kč	Sazby • ponechání dřevní hmoty 500 Kč/m^3 • ponechání výstavků po těžbě 400 Kč/m^3 • zpracování LHP 650 Kč/ha	
115 167	neomezena		AOPK ČR, správy NP

adaptačních opatření na klimatické změny je program žadatelsky otevřený a realizace je možná na celém území České republiky. POPFK podporuje investiční i neinvestiční záměry splňující předmět podpory. Na jednoleté i víceleté realizace (maximálně pět let) je poskytována dotace až do výše 100 % celkových nákladů akce.

Členění na podprogramy

Program se dělí na šest podprogramů, které se liší předmětem podpory, možnými žadateli a maximální výší podpory (viz tabulka).

- **115 162 – Podpora péče o zvláště chráněná území (ZCHÚ), ptačí oblasti (PO) a evropsky významné lokality (EVL)** slouží k financování specifických opatření ve vztahu k ZCHÚ, PO a EVL, jako jsou managementová opatření v souladu s dokumentací upravující péči o tato území (plán péče, soubor doporučených opatření), značení hranic, příprava plánovacích dokumentů či zajištění provozu návštěvnických středisek.

- **115 163 – Podpora záchranných programů a programů péče** slouží k financování realizace a přípravy záchranných programů a programů péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů stanovených Ministerstvem životního prostředí (MŽP).

- **115 164 – Podpora adaptace vodních ekosystémů** slouží k financování opatření zaměřených na zlepšování přirozených funkcí vodních toků včetně obnovy jejich migrační prostupnosti, k obnově nebo tvorbě mokřadů, tůní a vodních nádrží přírodě blízkého charakteru nebo k zakládání a revitalizaci prvků systému ekologické stability vázaných na vodní režim.

- **115 165 – Podpora adaptace nelesních ekosystémů** slouží k financování opatření zaměřených na tvorbu a obnovu ekostabilizačních prvků v krajině, biotopů pro zvláště chráněné druhy, k omezování fragmentace krajiny a k podpoře migrační prostupnosti krajiny nebo k likvidaci invazních druhů.

- **115 166 – Podpora adaptace lesních ekosystémů** slouží k financování opatření zaměřených na zlepšování druhové, věkové a prostorové skladby lesních porostů včetně likvidace invazních druhů, ponechání dřevní hmoty v lese a ponechání výstavků stanovištně původních dřevin na dožití po těžbě. Dále je z podprogramu možné financovat zpracování lesních hospodářských plánů pro hospodářskou úpravu nepasečných forem hospodaření v národních parcích a v jejich ochranných pásmech.

- **115 167 – Odborná podpora a monitoring** slouží k financování zpracování odborných studií, monitoringu a vyhodnocování opatření krajinotvorných programů a stavu předmětů ochrany ZCHÚ a PO z hlediska kvality, efektů a přínosů ve vazbě na realizovaná opatření.

Předkládání a posuzování žádostí

Investiční záměry a konečné žádosti žadatelé předkládají na sběrná místa, kterými jsou krajská střediska AOPK ČR (pro žádosti podané AOPK ČR nebo správami NP je sběrným místem MŽP). U stavebních akcí je možné žádosti předkládat průběžně, u ostatních akcí od 1. 3. do 30. 9. běžného roku. Do 30 dnů od podání žádosti AOPK ČR žádost posoudí, v případě jejího kladného vyhodnocení ji doporučí MŽP, v případě formálních nedostatků vyzve žadatele k doplnění, věcně nedostatečné žádosti zamítne a vyrozumí žadatele (žádosti podané AOPK ČR nebo správou NP posuzuje MŽP). Rozhodnutí o poskytnutí dotace spolu s podmínkami vydává MŽP do 30 dnů od data doručení doporučení. U stavebních akcí je termín pro posouzení a případného zamítnutí 60 dnů, pro vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace také 60 dnů.

Náležitosti žádosti upravuje Směrnice MŽP č. 6/2009, detailní kritéria pro hodnocení stanoví *Metodický dokument AOPK ČR*. Oba dokumenty jsou přístupné na internetových stránkách ***www.dotace.nature.cz***.

V průběhu a po skončení realizace akce provádí AOPK ČR kontroly. U záměrů předložených AOPK ČR nebo správami NP provádí finanční kontroly v případě víceletých akcí a v rámci závěrečného vyhodnocení akce MŽP.

Závěr

Po dobu trvání *Operačního programu Životní prostředí* (tj. do roku 2013) jsou u většiny opatření stanoveny finanční limity, což znamená, že POPFK je určen na realizaci finančně méně náročných opatření, pro něž se z administrativních a časových důvodů nevyplatí čerpat prostředky z evropských zdrojů. Z předpokládaného finančního objemu téměř 50 mil. Kč bylo pro letošní rok vyčleněno téměř 40 mil. Kč. V následujících letech – s ohledem na redukce státního rozpočtu – nelze očekávat naplnění předpokládaného pokrytí cca 125 mil. Kč ročně. Přesto autoři článku věří, že nedojde ke snížení dramatickému, které by ohrozilo naplnění cílů programu.

Kde se dozvíte více

Ucelený a průběžně aktualizovaný přehled vhodných opatření v přírodě a krajině s vazbou na POPFK i ostatní dotační programy, které je podporují, naleznete na internetových stránkách *Finanční nástroje péče o přírodu a krajinu* na adrese ***www.dotace.nature.cz***. Nechybí zde ani kompletní dokumentace programů a kontakty na sběrná místa.

Autoři pracují v AOPK ČR Praha

SUMMARY

Kostečka P., Fišer B.: The Landscape Natural Function Restoration Programme

The Landscape Natural Function Restoration Programme (LNFRP), a new national subsidy scheme, has been recently launched. The programme is a successor to the River System Restoration Programme and its launching complete a national nature conservation subsidy programme system. The LNFRP particularly completes the Operation Programme "Environment" 2007–2013 funded from the European Community's budget as well as the national Landscape Management Programme. The former aims at supporting measures resulting from Specially Protected Area Management Plans, recommended measures for Bird Areas (in Act No. 114/1992 Gazette on the Protection of Nature and the Landscape, as amended later, the term for Special Protection Areas, SPAs under the Birds Directive) and Recovery Programmes/ Action Plans and Management Programmes for specially protected wildlife species, also on lands which are not owned by the State. For the above measures, both the Agency for Nature Conservation and Landscape Protection of the Czech Republic and National Park administrations can apply for funding: The implementation of the measures is limited to a particular area. In addition, the LNFRP also focuses on supporting adaptation measures in the landscape related to the existing and projected climate change effects in water, non-forest and forest ecosystems. For the latter measures, everybody can apply and the implementation is possible within the whole Czech Republic's territory. During the Operation Programme "Environment" implementation (*i.e.*, by 2013), there have been financial limits for most measures. Therefore, the Landscape Natural Function Restoration Programme shall be used for financially less expensive measures. For 2009, almost 40 million CZK (1.6 million euros) have been allocated within the LNFRP, increase in the allocated funds can be expected for forthcoming years.